

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา
อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

๑. บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการ ขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. หลักการและวัตถุประสงค์

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาส ที่จะประประสพกับปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้แล้ว

๒.๑ วัตถุประสงค์

๒.๑.๑ เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต

๒.๑.๒ ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริตและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑.๓ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรมตรวจสอบได้

๒.๑.๔ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๒ นิยามความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

๒.๓ กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดสิ่งที่มีประวัตอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัย ทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๒.๔ ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ

ทรัพยากรภาครัฐ

๓. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงทุจริต

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา ได้เลือกกระบวนการ การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและการลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operation Risk) โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา อนุมัติขออนุญาต กระบวนการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนาเกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

๑. เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้น ตั้งแต่ ๔ ครั้งขึ้นไป ต่อปี
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อปี
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน ๒ ครั้ง ต่อปี
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน ๑ ครั้ง ต่อปี
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

๒. เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงผลกระทบ (Impact)	
๕	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง ภาพลักษณ์องค์กรไม่ดี ไม่โปร่งใส มีข่าวเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ กระทบต่อภาพลักษณ์หน่วยงาน
๓	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง หน่วยตรวจสอบภายใน หรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก ปรากฏข่าวลือที่อาจมีการพาดพิงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

๓.ระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
	(๕x๑=๕)	(๕x๒=๑๐)	(๕x๓=๑๕)	(๕x๔=๒๐)	(๕x๕=๒๕)
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
	(๔x๑=๔)	(๔x๒=๘)	(๔x๓=๑๒)	(๔x๔=๑๖)	(๔x๕=๒๐)
๓	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
	(๓x๑=๓)	(๓x๒=๖)	(๓x๓=๙)	(๓x๔=๑๒)	(๓x๕=๑๕)
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
	(๒x๑=๒)	(๒x๒=๔)	(๒x๓=๖)	(๒x๔=๘)	(๒x๕=๑๐)
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
	(๑x๑=๑)	(๑x๒=๒)	(๑x๓=๓)	(๑x๔=๔)	(๑x๕=๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต

	สีเขียว	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับต่ำ (๑ -๔ คะแนน)
	สีเหลือง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕ -๙ คะแนน)
	สีส้ม	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ -๑๔ คะแนน)
	สีแดง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ -๒๕ คะแนน)

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตและการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต โดยการระบุรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร (ด้านที่๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต) โดยการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่ประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information)

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
กระบวนการการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา ประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนาได้จัดทำการคัดเลือกกระบวนการการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร มาทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและการลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operation Risk) โดยพิจารณาจากสองปัจจัย คือโอกาสที่จะเกิดพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิด (Likelihood) เหตุการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

ในการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตได้ประเมินมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken)

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้ความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

แบบรายงาน การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงทุจริต

กระบวนการ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร/ตัดแปลงหรือถอนอาคาร				
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
๑	ผู้ขอรับ/ขอต่อใบอนุญาตยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐาน	เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาตก่อสร้าง หลักฐานตัดแปลงหรือหรือถอนอาคาร	ต่ำ	เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคู่มือแนวทางการขอรับใบอนุญาต ฯ สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาความถูกต้องและครบถ้วนของคำขอ และเอกสารประกอบคำขอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ
๒	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	เจ้าหน้าที่อาจรับงานจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจสอบด้วยตนเอง แม้ว่าหน่วยงานมีแบบมาตรฐานในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนแล้วก็ตาม	ปานกลาง	จัดทำรายงานเรียงลำดับคิวการทำงานของเจ้าหน้าที่ และดำเนินการตามลำดับที่ได้รับมอบหมาย
๓	การพิจารณาคำขออนุญาตของเจ้าหน้าที่	การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณา มีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้องที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ และการอนุมัติ อนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้	ต่ำ	มีรายการตรวจสอบ แนวทางการตรวจเอกสารเพื่อเป็นกรอบการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่
๔	การแจ้งผลการพิจารณาและออกใบอนุญาต	การออกใบอนุญาตล่าช้า เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่ออำนวยความสะดวก หรือเร่งรัดการดำเนินการให้รวดเร็ว	ต่ำ	เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามขั้นตอนคู่มือการปฏิบัติงาน และให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการ : การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร/ตัดแปลงหรือรื้อถอนอาคาร

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)	คะแนนความเสี่ยง (Risk Score)	ระดับความเสี่ยง
๑	ผู้ขอรับ/ขอต่อใบอนุญาตยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐาน	เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาตก่อสร้าง หลักฐานตัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร	๓	๑	๑	ต่ำ
๒	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	เจ้าหน้าที่อาจรับงานจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจสอบด้วยตนเอง แม้ว่าหน่วยงานมีแบบมาตรฐานในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนแล้วก็ตาม	๒	๓	๖	ปานกลาง
๓	การพิจารณาคำขออนุญาตของเจ้าหน้าที่	การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณามีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสม อาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้องที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และการอนุมัติ อนุญาตไม่ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้	๑	๔	๔	ต่ำ
๔	การแจ้งผลการพิจารณาและออกใบอนุญาต	การออกใบอนุญาตล่าช้า เจ้าหน้าที่อาจจะเรียกรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่ออำนวยความสะดวก หรือเร่งรัดการดำเนินการให้รวดเร็ว	๑	๓	๓	ต่ำ